Parlament Europejski
2019-2024

Komisja Spraw Zagranicznych

2023/2072(INI)

5.9.2023

PROJEKT SPRAWOZDANIA

w sprawie wpływu Chin na infrastrukturę krytyczną w Unii Europejskiej w zakresie bezpieczeństwa i obrony
(2023/2072(INI))

Komisja Spraw Zagranicznych

Sprawozdawca: Klemen Grošelj

SPIS TREŚCI

Strona

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO 3

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie wpływu Chin na infrastrukturę krytyczną w Unii Europejskiej w zakresie bezpieczeństwa i obrony
(2023/2072(INI))

Parlament Europejski,

– uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),

– uwzględniając tytuł V Traktatu o Unii Europejskiej, w szczególności jego rozdział drugi sekcja druga zawierający postanowienia dotyczące wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony,

– uwzględniając „Strategiczny kompas na rzecz bezpieczeństwa i obrony – dla Unii Europejskiej, która chroni swoich obywateli, swoje wartości i interesy oraz przyczynia się do międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa”, zatwierdzony przez Radę 21 marca 2022 r i poparty przez Radę Europejską 25 marca 2022 r.,

– uwzględniając deklarację wersalską przyjętą na nieformalnym posiedzeniu szefów państw i rządów 11 marca 2022 r.,

– uwzględniając wspólny komunikat Komisji oraz wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa z 20 czerwca 2023 r. w sprawie „Europejskiej strategii bezpieczeństwa gospodarczego” (JOIN(2023)0020),

– uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2557 z 14 grudnia 2022 r. w sprawie odporności podmiotów krytycznych i uchylającą dyrektywę Rady 2008/114/WE (dyrektywa w sprawie odporności podmiotów krytycznych)[1],

– uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2555 z 14 grudnia 2022 r. w sprawie środków na rzecz wysokiego wspólnego poziomu cyberbezpieczeństwa na terytorium Unii, zmieniającą rozporządzenie (UE) nr 910/2014 i dyrektywę (UE) 2018/1972 oraz uchylającą dyrektywę (UE) 2016/1148 (dyrektywa NIS 2)[2],

– uwzględniając zalecenia Rady z 8 grudnia 2022 r. w sprawie ogólnounijnego skoordynowanego podejścia do kwestii wzmocnienia odporności infrastruktury krytycznej,

– uwzględniając komunikat wydany przez szefów państw i rządów uczestniczących w posiedzeniu Rady Północnoatlantyckiej w Wilnie 11 lipca 2023 r.,

[1] Dz.U. L 333 z 27.12.2022, s. 164.
[2] Dz.U. L 333 z 27.12.2022, s. 80.

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/XXXX z dnia [...] ustanawiające ramy dotyczące środków na rzecz wzmocnienia europejskiego ekosystemu półprzewodników (akt w sprawie czipów)[3],

– uwzględniając wniosek Komisji z 15 września 2022 r. dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie horyzontalnych wymogów w zakresie cyberbezpieczeństwa w odniesieniu do produktów z elementami cyfrowymi i zmieniającego rozporządzenie (UE) 2019/1020 (COM(2022)0454),

– uwzględniając art. 54 Regulaminu,

– uwzględniając opinię przedstawioną przez Komisję Handlu Międzynarodowego,

– uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych (A9-0000/2023),

A. mając na uwadze, że w niedawnym wspólnym komunikacie w sprawie europejskiej strategii bezpieczeństwa gospodarczego skoncentrowano się na ograniczeniu ryzyka wynikającego z niektórych przepływów gospodarczych w kontekście rosnących napięć geopolitycznych i przyspieszonych zmian technologicznych, przy jednoczesnym zachowaniu maksymalnego poziomu otwartości i dynamiki gospodarczej;

B. mając na uwadze, że dyrektywa w sprawie odporności podmiotów krytycznych i dyrektywa NIS 2 zapewniają kompleksowe ramy prawne służące wzmocnieniu zarówno fizycznej, jak i cyfrowej odporności infrastruktury krytycznej związanej między innymi z energią, transportem, zdrowiem, infrastrukturą cyfrową, wodą i żywnością;

C. mając na uwadze, że od wydania zalecenia Rady z 8 grudnia 2022 r. prowadzone są ukierunkowane działania, aby zapewnić wspólną reakcję UE na incydenty, między innymi poprzez wzmocnienie koordynacji z NATO za pośrednictwem grupy zadaniowej UE–NATO ds. odporności infrastruktury krytycznej w ramach zorganizowanego dialogu na temat odporności;

D. mając na uwadze, że polityka przymusu i coraz większa pewność siebie Chińskiej Republiki Ludowej (ChRL), w tym jej agresywna postawa wobec Tajwanu, a także społeczne i gospodarcze skutki pandemii COVID-19 i rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie ujawniły podatność UE na zagrożenia i potwierdziły potrzebę ograniczania ryzyka w jej stosunkach z ChRL i innymi niedemokratycznymi państwami trzecimi;

E. mając na uwadze, że zakup przez Chiny infrastruktury krytycznej, zwłaszcza w sąsiedztwie UE, między innymi na Bałkanach Zachodnich, stwarza coraz większe ryzyko dla obszaru powiązań handlu z bezpieczeństwem;

F. mając na uwadze, że chińsko-rosyjskie partnerstwo strategiczne wciąż się zacieśnia, między innymi na polu transferu technologii i zdolności wojskowych;

Istota problemu: zrozumienie chińskiej strategii fuzji wojskowo-cywilnej

[3] Dz.U. L XXX.

1. podkreśla, że chińska strategia fuzji wojskowo-cywilnej (FWC) to program, którym kieruje i zarządza państwo planujące wykorzystać wszelkie dźwignie władzy państwowej i siły handlowej, aby wzmocnić i wesprzeć Chińską Armię Ludowo-Wyzwoleńczą (ChAL-W), zbrojne skrzydło Komunistycznej Partii Chin (KPCh);

2. uważa, że kierowany przez tę partię system polityczny i gospodarka Chin często wymagają od przedsiębiorstw prywatnych, by dostosowały interesy handlowe do działań militarnych, represji i ingerencji politycznych KPCh; podkreśla, że w związku z tym działalność międzynarodowa chińskich przedsiębiorstw pomaga KPCh zwiększać wpływy w innych państwach i osłabiać pozycję chińskich rywali geopolitycznych;

3. uważa, że fuzję wojskowo-cywilną należy rozumieć w szerszym kontekście politycznym i strategicznym, uwzględniając jej powiązania z innymi inicjatywami, takimi jak inicjatywa Pasa i Szlaku (w tym cyfrowy jedwabny szlak); uważa, że fuzja ta ma w ostatecznym rozrachunku pomóc Chinom osiągnąć długoterminowy cel strategiczny, tj. stać się wiodącą potęgą na świecie;

Konsekwencje cywilno-wojskowej strategii ChRL

4. ostrzega przed ryzykiem jakiegokolwiek zaangażowania chińskich przedsiębiorstw w aktywa strategiczne UE, zwłaszcza przedsiębiorstw, które mają pośrednie lub bezpośrednie powiązania z chińskim systemem wojskowym; podkreśla w związku z tym swoje zaniepokojenie planem przekazania chińskiemu wojsku technologii i wiedzy technologicznej, co zwiększy jego zdolność do rozwijania technologii wojskowej nowej generacji, która może być wykorzystywana do stosowania wymuszeń na partnerach w Azji i na całym świecie;

5. podkreśla, że Chiny produkują 70 % baterii na świecie (znajduje się tam trzech z pięciu największych producentów baterii), na Chiny przypada 60 % światowej produkcji aluminium, 75 % produkcji krzemu, 60 % rafinacji litu, co czyni ich głównym rafinerem, jak również 70 % przetwarzania miedzi oraz 84 % światowej produkcji niklu i 85 % kobaltu; podkreśla, że chińskie przedsiębiorstwa górnicze prowadzą działalność w Demokratycznej Republice Konga (kobalt), Indonezji (nikiel) oraz Chile i Australii (lit) oraz że jego quasi-monopol na produkcję i przetwarzanie tych kluczowych towarów stanowi nie tylko poważne wyzwanie geopolityczne dla UE, ale również ogromne zagrożenie dla europejskiego sektora obronnego i innych sektorów przemysłu;

6. przypomina, że zarówno komunikacja dyplomatyczna, jak i wojskowa odbywa się za pośrednictwem prywatnych kabli podmorskich dostarczanych przez chińskie przedsiębiorstwa, takie jak HMN Technologies, podmiot powiązany z wywiadem cybernetycznym ChAL-W; wyraża głębokie zaniepokojenie z powodu podmorskich systemów kablowych obsługiwanych przez chińskie przedsiębiorstwo HMN Technologies, które łączą terytoria państw członkowskich UE z regionem Indo-Pacyfiku, w tym bazy wojskowe państw członkowskich i NATO w regionie, co stwarza luki w zakresie bezpieczeństwa pod względem nadzoru podwodnego i gromadzenia danych wywiadowczych;

Opracowywanie rozwiązań: poszerzenie zestawu narzędzi w odpowiedzi na obawy związane z bezpieczeństwem i obroną

7. ostrzega, że pogorszenie się stanu bezpieczeństwa w Europie i na całym świecie pilnie wymaga refleksji nad sposobami wzmocnienia strategicznej autonomii UE i zmniejszenia jej zależności od krajów takich jak ChRL, które są systemowymi rywalami, a nie strategicznymi partnerami; podkreśla, że należy zapobiegać wyciekom powstających technologii wrażliwych i kluczowych produktów podwójnego zastosowania do budzących obawy miejsc, które realizują strategie FWC lub współpracują przy ich realizacji;

8. pozostaje zaniepokojony coraz większą podatnością europejskiej infrastruktury krytycznej na wpływy zewnętrzne; w związku z tym pochwala niedawne działania legislacyjne na rzecz zwiększenia odporności podmiotów krytycznych w UE; zauważa jednak z zaniepokojeniem, że takie inicjatywy w dużej mierze ograniczają się do procedur monitorowania bezpośrednich inwestycji zagranicznych, pozostawiając KPCh możliwość uzyskania dostępu do aktywów krytycznych i wpływu na nie;

9. zauważa, że monitorowanie zainteresowanych stron mających dostęp do infrastruktury krytycznej nie może ograniczać się do bezpośrednich inwestycji; wzywa do poszerzenia obecnych instrumentów dotyczących bezpośrednich inwestycji i subsydiów zagranicznych, tak aby obejmowały ogólne procedury monitorowania wszystkich zainteresowanych stron zaangażowanych w unijne projekty infrastruktury krytycznej; wzywa Komisję, aby przy wsparciu państw członkowskich mapowała, śledziła i oceniała dostęp Chin do infrastruktury krytycznej w UE; podkreśla, że choć to państwa członkowskie ostatecznie ponoszą odpowiedzialność za ochronę infrastruktury, nie wdrożyły one konsekwentnie obowiązujących wytycznych dotyczących bezpośrednich inwestycji zagranicznych ani nie ustanowiły mechanizmów monitorowania inwestycji na szczeblu krajowym;

10. z zadowoleniem przyjmuje możliwości, jakie daje zaproponowana przez Komisję europejska strategia bezpieczeństwa gospodarczego pod względem rozszerzenia zestawu narzędzi UE na eksport lub inwestycje zewnętrzne w odniesieniu do wąskiego zestawu kluczowych technologii prorozwojowych o zastosowaniach wojskowych, między innymi w dziedzinie obliczeń kwantowych, zaawansowanych półprzewodników i sztucznej inteligencji; wzywa do szybkiego przyjęcia wniosków Komisji oraz do pełnego wdrożenia przez państwa członkowskie rozszerzonych ram regulacyjnych UE, aby wykluczyć podmioty, które mogłyby przyczyniać się do realizacji strategii FWC;

11. z zadowoleniem przyjmuje propozycję Komisji dotyczącą zapobiegania wyciekom powstających technologii wrażliwych poprzez stworzenie wykazu kluczowych technologii podwójnego zastosowania w oparciu o wąsko zdefiniowane i perspektywiczne kryteria, takie jak potencjalnie wspomagający i transformacyjny charakter technologii, ryzyko związane z fuzją wojskowo-cywilnej oraz wykorzystywaniem technologii do naruszania praw człowieka; wzywa Komisję i państwa członkowskie do jak najszybszego opracowania i wdrożenia odpowiednich środków ochronnych dla takich technologii;

12. z zadowoleniem odnotowuje przyjęcie europejskiego aktu w sprawie czipów, który zwiększy zdolność UE do produkcji półprzewodników i stworzy strategiczną mapę między innymi luk w zdolnościach w łańcuchu wartości półprzewodników w Unii, ograniczając tym samym jej zależność od państw trzecich, takich jak Chiny; wzywa do

przedstawienia dalszych propozycji służących zabezpieczeniu łańcuchów produkcji i dostaw infrastruktury krytycznej i materiałów krytycznych w UE;

13. wzywa Komisję do zaproponowania nowych ram prawnych, aby ograniczać zagrożenia dla bezpieczeństwa ze strony dostawców podmorskich systemów kabli; podkreśla, że należy uniemożliwić dostawcom systemów kablowych, takim jak chińskie przedsiębiorstwa, udostępnianie danych służbom wywiadowczym do celów innych niż ochrona infrastruktury przed włamaniami lub atakami;

Powiązanie bezpieczeństwa wewnętrznego i zewnętrznego: wzmocnienie odporności najbliższych partnerów UE

14. jest świadomy, że ChRL penetruje rynki UE i jej szerszego sąsiedztwa; wzywa Komisję i Europejską Służbę Działań Zewnętrznych (ESDZ) do dopilnowania, aby środki służące wzmocnienia odporności UE w obliczu wpływów Chin rozszerzono również na najbliższych partnerów UE, w szczególności kraje przystępujące i państwa będące częścią unijnej polityki sąsiedztwa;

15. przypomina, że siły morskie ChRL dysponują narzędziami prawnymi, które pozwalają im wykorzystywać chińskie cywilne statki i infrastrukturę do celów wojskowych i bezpieczeństwa; uważa, że Chiny mogą wykorzystywać swoją cywilną infrastrukturę komercyjną, aby wspierać obecność ChAL-W w państwach trzecich; ostrzega, że taka fuzja wojskowo-cywilna zapewnia chińskiej armii dostęp do portów zagranicznych, co pozwala jej wstępnie rozmieścić wsparcie logistyczne i utrzymywać marynarkę wojenną aż po Ocean Indyjski, Morze Śródziemne i Ocean Atlantycki; podkreśla, że ryzyko szpiegostwa jest największe, gdy chińskie cywilne aktywa handlowe znajdują się w centrach logistycznych w pobliżu baz morskich UE i NATO lub operatorów portów, którzy podpisali umowy o zapewnieniu wsparcia logistycznego przedsiębiorstwom europejskim;

16. zauważa, że jedna trzecia całej infrastruktury w Afryce budowanej od 2010 r. jest finansowana i budowana przez chińskie przedsiębiorstwa państwowe; podkreśla, że w ciągu ostatnich 20 lat Chiny zwiększyły swoje zobowiązania handlowe, inwestycyjne i kredytowe, podczas gdy ich zobowiązania umowne były nieliczne lub nieprzejrzyste; wyraża zaniepokojenie faktem, że ów chiński model najwyraźniej jest atrakcyjny dla wielu krajów, które nie są w stanie spełnić wymogów UE, by uzyskać podobny poziom finansowania, przez co zwiększa się wpływ Chin ze szkodą dla partnerstwa z UE; wzywa Komisję i ESDZ do dopilnowania, by wysokie standardy UE w zakresie inwestycji z partnerami nie zagrażały jej stosunkom w zakresie bezpieczeństwa ani zaangażowaniu jako wiarygodny i strategiczny partner;

17. z zaniepokojeniem zwraca uwagę na chińską strategię na rzecz stworzenia „bazy współpracy w zakresie niebieskiej gospodarki” wzdłuż wybrzeża Afryki, w tym poprzez budowę statków rybackich i urządzeń do napraw statków, które mogą być również wykorzystywane do celów wojskowych; podkreśla ogólny brak szczegółowości i przejrzystości takich umów i licencji, których stroną są państwa afrykańskie; przedstawia potencjalne konsekwencje geopolityczne dla UE, zwłaszcza w państwach trzecich, w których zaangażowana jest Unia;

°

° °

18. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji wiceprzewodniczącemu Komisji / wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Radzie oraz Komisji.